

Store forskjeller i plasseringer av barn og unge – med og uten innvandrerbakgrunn

Førstegenerasjonsinnvandrerbarn og ungdom plasseres oftere både i fosterhjem og institusjon enn andre. Etterkommere som er født og oppvokst i Norge, opplever derimot langt sjeldnere å bli plasserte utenfor hjemmet og har også færre plasserte enn det vi finner for barn uten innvandrerbakgrunn. De to gruppene barn og unge med innvandrerbakgrunn skiller seg sterkt fra hverandre. Oslo skiller seg ut fra resten av landet når det gjelder plasseringer av ettervernsklienter; unge over 18 år.

Trygve Kalve og
Linda Allertsen

Av 1 361 000 barn og unge i alderen 0-22 år ved inngangen av 2005 var 8 prosent barn med innvandrerbakgrunn. Gruppene førstegenerasjonsinnvandrerbarn og barn født i Norge av to utenlandsfødte foreldre, ofte kalt etterkommere, er nesten like store. Etterkommere er den største gruppen med 57 000 barn og unge, mot 55 400 førstegenerasjonsinnvandrerbarn uten norsk bakgrunn.

Artikkelen baserer seg på rapporten *Innvandrerbarn i barnevernet 2004* (Allertsen og Kalve 2006), der det ble påpekt at barn med innvandrerbakgrunn oftere har tiltak fra barnevernstjenesten enn barn med norsk bakgrunn. I denne artikkelen vil vi se nærmere på plasseringer utenfor hjemmet, uavhengig om barna er plasserte som hjelpetiltak eller om barnevernet har overtatt omsorgen etter behandling i fylkesnemnda (§ 4-12 vedtak).

Vi vil se nærmere på følgende spørsmål: Blir førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere oftere plasserte utenfor hjemmet enn barn uten innvandrer-

Plasseringer og lovparagrafer etter Lov om barneverntjenester (Barnevernloven)

Frivillige plasseringer etter § 4-4, 5. ledd er et hjelpetiltak, og det trådte i kraft med ny barnevernlov i 1992. Det har siden den gang vært en betydelig økning i bruk av plasseringer som hjelpetiltak. Frivillige plasseringer skal i utgangspunktet være kortvarige, der foreldrene i en periode ikke er i stand til å ha den daglige omsorgen.

Dersom foreldre ikke kan gi forsvarlig omsorg «over lengre tid», skal det vurderes om barnevernet skal overta omsorgen i fylkesnemnda for sosiale saker. Det er imidlertid ingen regler for hvor lenge et barn kan være frivillig plassert, men fylkesnemnda kan ifølge § 4-8 vedta at barnet ikke skal flyttes for en tid opp til 3 måneder.

Vedtak om å overta omsorgen etter § 4-12 skjer dersom det er alvorlige mangler ved den daglige omsorgen i hjemmet, som at foreldrene ikke sørger for at barnet får nødvendig behandling, dersom barnet opplever mishandling eller overgrep, og der det er fare for barnets helse og utvikling.

Plasseringer kan også være midlertidige vedtak om å flytte barnet ut av hjemmet i akutt situasjoner (§§ 4-6 og 4-25), eller barnet kan bli plassert utenfor hjemmet på bakgrunn av store atferdsvansker (§§ 4-24 og 4-26).

Barnevernstjenesten kan hjelpe barn og unge fram til fylte 23 år. Etter 18 år og myndighetsalder vil alle tiltak, også plasseringer, være frivillige og etter § 4-4, 5. ledd.

Trygve Kalve er statistikkrådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for leveårsstatistikk (trygve.kalve@ssb.no).

Linda Allertsen er førstekonsulent i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for leveårsstatistikk (linda.allertsen@ssb.no).

bakgrunn? Finner vi likheter eller ulikheter mellom gruppene i forhold til om det er fosterhjem, barne- og ungdomshjem, beredskapshjem eller bolig/hybel som benyttes som plasseringstiltak?

Sist, men ikke minst, ønsker vi å se spesielt på Oslo, siden Oslo har mange flere innvandrere enn noen annen kommune. Skiller Oslo seg fra resten av landet når det gjelder plasseringer av barn med og uten innvandrerbakgrunn?

Førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere

Alderssammensetningen i de to gruppene innvandrerbarn er svært ulik, og dette har betydning for bruk av aldersbestemte tiltak, også plasseringstiltaket bolig/hybel. Som vi ser av figur 1, er det få førskolebarn og mange tenåringer blant førstegenerasjonsinnvandrere, mens etterkommere består av mange førskolebarn og få tenåringer. Begge gruppene har bakgrunn fra over 160 land, med en klar overvekt av barn med asiatisk bakgrunn.

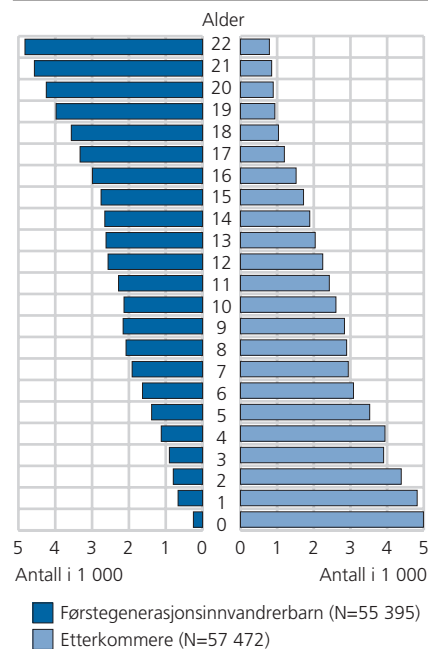
Flest barn med norsk bakgrunn er plasserte utenfor hjemmet ...

Ved utgangen av 2004 var vel 9 300 barn i alderen 0-22 år plasserte utenfor sin opprinnelige familie¹. Av disse var 8 185 av barna uten innvandrerbakgrunn, det vil si vel 88 prosent av de plasserte barna. Omtrent 12 prosent hadde innvandrerbakgrunn. Førstegenerasjonsinnvandrere stod for nær 9 prosent av alle plasserte med sine vel 800 barn og unge. Etterkommere hadde færrest barn plasserte; vel 250 barn og unge under 23 år.

... men førstegenerasjonsinnvandrere blir langt oftere plasserte

Som allerede nevnt innledningsvis er analysegruppene forskjellige, når det gjelder alderssammensetning og antall barn og unge. Ved å se antall barn og unge som er plasserte utenfor opprinnelig familie, i sammenheng med det totale antall barn og unge i hver gruppe, finner vi at førstegenerasjonsinnvandrere langt oftere er plasserte. Av 1 000 førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 0-22 år er 14,4 plasserte utenfor opprinnelig familie. Tilsvarende tall for barn uten innvandrerbakgrunn viser at 6,6 av 1 000 er plasserte. Etterkommere plasseres sjeldnere utenfor hjemmet via barnevernstjenesten, 4,4 av 1000 barn og unge. Det er med andre ord store forskjeller mellom de tre analysegruppene, der forskjellene mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere er størst. Disse forskjellene må sees i forhold til aldersfordelingen i de tre gruppene.

Figur 1. Barn og unge med innvandrerbakgrunn 0-22 år bosatt i Norge per 1. januar 2005, etter innvandringskategori og alder

Kilde: Innvandrerbarn i barnevernet 2004, Statistisk sentralbyrå.

Aldersgrupper	Barn uten innvandrerbakgrunn	Første- generasjons- innvandrerbarn	Barn født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Barn uten innvandrerbakgrunn	Første- generasjons- innvandrerbarn	Barn født i Norge av to utenlandsfødte foreldre
		uten norsk bakgrunn		uten norsk bakgrunn	uten norsk bakgrunn	
		antall		per 1 000 barn		
Alle 0-22 år	8 185	799	253	6,6	14,4	4,4
0-2 år	307	5	18	2,0	2,9	1,3
3-5 år	676	11	27	4,1	3,2	2,4
6-12 år	2 682	107	89	6,7	7,2	4,7
13-17 år	3 474	425	97	12,3	29,6	11,6
18-22 år	1 046	251	22	4,2	11,9	4,9

Plasseringer øker med alderen

Ser vi alle som var plasserte av barnevernet ved utgangen av 2004 i forhold til folketallet, finner vi at antall plasseringer per 1 000 barn øker med alderen fram til fylte 18 år. Dette mønsteret finner vi igjen for både barn med norsk bakgrunn, førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere. Nesten 60 prosent av de som var plasserte utenfor hjemmet ved utgangen av 2004 var tenåringer eller eldre, det vil si i alderen 13-22 år.

De yngste barna

Blant de aller yngste barna, 0-2 år, er plasseringer utenfor hjemmet ganske sjeldent. Totalt 330 småbarn var plasserte utenfor hjemmet ved utgangen av 2004, der førstegenerasjonsinnvandrerbarn oftest var representert i forhold til befolkningen, med 2,9 per 1 000. Dette er oftere enn både barn med norsk bakgrunn og etterkommere, der etterkommere er sjeldnest plasserte.

Førskolebarn

Barn i alderen 3-5 år er den eneste aldersgruppen der barn med norsk bakgrunn oftere plasseres enn barn fra de to andre analysegruppene, med vel 4 av 1 000 barn. Også her finner vi færrest etterkommere, med vel 2 av 1 000, mens det for førstegenerasjonsinnvandrere er vel 3 av 1 000 i alderen 3-5 år som er plasserte via barnevernstjenesten.

I neste alderskategori, barn mellom 6-12 år, er det en økning i andel plasserte barn, og nå er førstegenerasjonsinnvandrere oftest er representert, med vel 7 av 1 000. I denne aldersgruppen er det ikke så store forskjeller mellom andel førstegenerasjonsinnvandrere og barn med norsk bakgrunn, der det av sistnevnte gruppe er 6,7 av 1 000 som er plasserte. Av barn med minoritetsbakgrunn som er født og oppvokst i Norge, var nær 5 av 1 000 plasserte.

Tenåringer

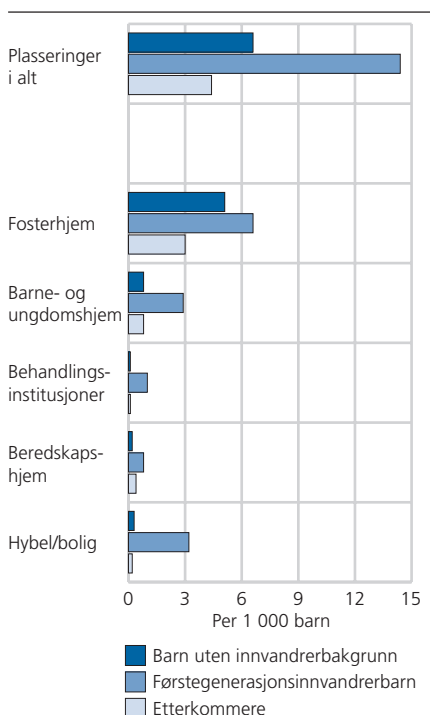
Det er blant tenåringene vi finner størst andel plasserte barn, både for barn med og uten innvandrerbakgrunn. Også her blir førstegenerasjonsinnvandrere oftere plasserte utenfor hjemmet, med nær 30 av 1 000 barn. Barn uten innvandrerbakgrunn og etterkommere plasseres omtrent like ofte, med henholdsvis 12,3 og 11,6 av 1 000 barn. Tenåringer blant førstegenerasjonsinnvandrere blir altså plasserte mer enn dobbelt så ofte som barn fra de to andre analysegruppene. Årsaker til dette er det vanskelig å kunne si noe om. Det er ikke mulig å skille ut enslige mindreårige flyktninger fra resten av befolkningen, og det er i gruppen førstegenerasjonsinnvandrerbarn de befinner seg, de som har kommet alene til Norge, og som dermed trenger spesiell oppfølging.²

De eldste

De eldste i barnevernet, ettervernsklientene i alderen 18-22 år, må som nevnt gi sitt samtykke til at plasseringstiltaket fortsetter etter myndighetsalder. Også i denne gruppa er det flest førstegenerasjonsinnvandrere som er plasserte i forhold til folketall, nær 12 av 1 000. Plasseringer i denne aldersgruppen skjer omtrent tre ganger så ofte for førstegenerasjonsinnvandrere som for unge uten innvandrerbakgrunn, og mer enn dobbelt så ofte som for etterkommere. Dette er den eneste aldersgruppen der etterkommere oftere blir plasserte enn barn uten innvandrerbakgrunn, etterkommere med nær 5 av 1 000, og barn uten innvandrerbakgrunn med vel 4 av 1 000.

Det at andel plasserte barn øker med alderen på barna, henger sammen med at en plassering og eventuell omsorgsovertakelse, er et stort inngrep. Hjelpe-

Figur 2. Barn og unge med plasserings-tiltak per 31. desember, etter innvandrerbakgrunn og tiltak. Per 1 000 barn 0-22 år. 2004

Kilde: Innvandrerbarn i barnevernet 2004, Statistisk sentralbyrå.

tiltak i hjemmet skal alltid vurderes, og først prøves, hvis mulig. Med tanke på aldersfordelingen, se figur 1, er det ikke vanskelig å forstå at det totalt er færre etterkommere som blir plasserte i forhold til folkemengden, enn barn fra de to andre analysegruppene.

Hvor bor så de plasserte barna, og finner vi likheter eller ulikheter i bruk av de ulike plasseringstiltakene som fosterhjem, barnevernsinstitusjon, beredskapshjem og bolig/hybel mellom de ulike gruppene?

Fosterhjem for tre av fire plasserte barn

Som det kommer tydelig fram av figur 2, bor de fleste barna som er plasserte av barnevernstjenesten i fosterhjem. I overkant av 6 900 barn bodde i fosterhjem ved utgangen av 2004, det vil si 74 prosent av alle plasserte barn.

92 prosent av alle barn i fosterhjem var barn uten innvandrerbakgrunn, men sett i forhold til befolkningen var førstegenerasjonsinnvandrere oftest representert. Særlig er plasseringer i fosterhjem høyt i tenåringsgruppen, se figur 3. Blant de yngre barna, i alderen 0-12 år, er andelen som vokser opp i fosterhjem tilnærmet lik for barn med norsk bakgrunn og førstegenerasjonsinnvandrerbarn, og lavest blant etterkommere. Blant ettervernsklientene, de i alderen 18-22 år, er andelen i fosterhjem høyest i de to gruppene med innvandrerbakgrunn, men forskjellen er ikke stor.

Dersom vi ser andelen barn i fosterhjem i sammenheng med de plasserte barna innenfor hver gruppe, viser det seg at fosterhjem likevel er vanligere for barn uten innvandrerbakgrunn enn for barn med innvandrerbakgrunn. Hele 78 prosent av alle plasserte barn og unge uten innvandrerbakgrunn bodde i fosterhjem ved utgangen av 2004, mot 46 prosent av alle plasserte førstegenerasjonsinnvandrere, og 68 prosent av alle etterkommere som bodde utenfor sin opprinnelige familie.

Barn og unge, med og uten innvandringsbakgrunn – ulike plasseringstiltak

Barne- og ungdomshjem³ er det plasseringstiltaket som etter fosterhjem oftest blir tatt i bruk, både for barn og unge med og uten innvandrerbakgrunn.

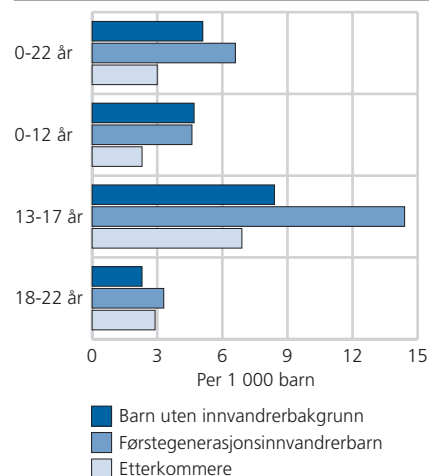
Blant tenåringer hadde førstegenerasjonsinnvandrere langt oftere plass i barne- og ungdomshjem enn barn uten innvandrerbakgrunn. Totalt 3 av 1 000 førstegenerasjonsinnvandrere bodde i barne- og ungdomshjem ved utgangen av 2004. Som vi ser av figur 4, blir andelen barn med barne- og ungdomshjem kraftig redusert etter fylte 18 år.

Ved å se andel plasserte barn i de tre gruppene som bodde i barne- og ungdomshjem, ser vi at det var mer vanlig for barn og unge med innvandrerbakgrunn å havne i institusjon. Nær 20 prosent av alle plasserte førstegenerasjonsinnvandrere hadde dette plasseringstiltaket, mot i overkant av 17 prosent av plasserte etterkommere, og nær 13 prosent av barn og unge uten innvandrerbakgrunn som var plasserte.

Beredskapshjem⁴ og behandlingstilbud er de plasseringstiltakene som sjeldnest blir benyttet, for alle tre analysegruppene.

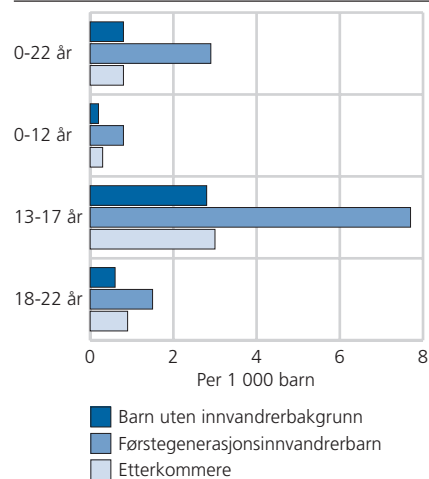
Vi ser likevel at beredskapshjem er det eneste plasseringstiltaket som er noe mer vanlig for etterkommere enn for barn med norsk bakgrunn, både i

Figur 3. Barn og unge i fosterhjem per 31. desember, etter innvandrerbakgrunn og alder. Per 1 000 barn i ulike aldersgrupper. 2004

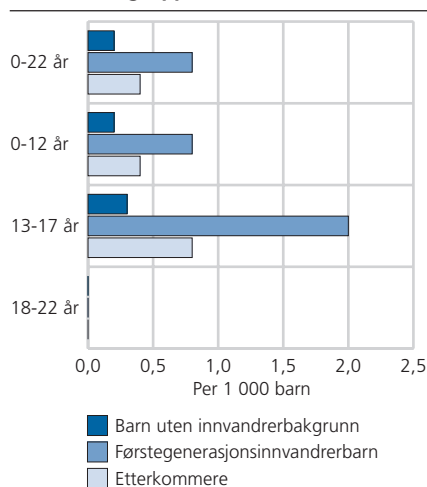
Kilde: Innvandrerbarn i barnevernet 2004, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4. Barn og unge i barnevernsinstitusjon per 31. desember, etter alder og innvandrerbakgrunn. Per 1 000 barn i ulike aldersgrupper. 2004

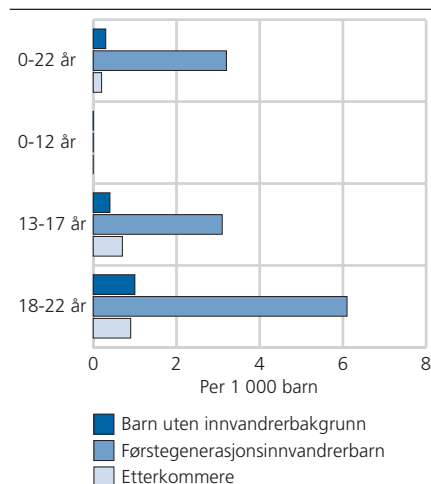
Kilde: Innvandrerbarn i barnevernet 2004, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5. Barn og unge i beredskapshjem per 31. desember, etter alder og innvandrerbakgrunn. Per 1 000 barn i ulike aldersgrupper. 2004

Kilde: Innvandrerbarn i barnevernet 2004, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6. Ungdommer på hybel/bolig per 31. desember, etter alder og innvandrerbakgrunn. Per 1 000 barn i ulike aldersgrupper. 2004

Kilde: Innvandrerbarn i barnevernet 2004, Statistisk sentralbyrå.

forhold til befolkningstettheten (se figur 5) og i prosent av alle plasserte. 9,5 prosent av alle plasserte etterkommere bodde i beredskapshjem ved utgangen av 2004, mot 5,5 prosent av plasserte førstegenerasjonsinnvandrere og 3 prosent av de plasserte barna med norsk bakgrunn. Totalt bodde 335 barn i beredskapshjem ved utgangen av 2004.

Som figur 2 viser, var førstegenerasjonsinnvandrere oftest beboere i alle de fem plasseringsalternativene. Når det gjelder bolig/hybel skiller de seg sterkest ut med langt høyere rate enn for både de med norsk bakgrunn og etterkommere (se figur 6). Hele 22 prosent av alle plasserte førstegenerasjonsinnvandrerbarn bodde i bolig/hybel ved utgangen av 2004, mot nær 4 prosent av plasserte etterkommere og 4,4 prosent av plasserte barn og unge under 23 år med norsk bakgrunn. Igjen minner vi om aldersfordelingens betydning.

Det viser at fosterhjem er et plasseringstiltak som oftere tas i bruk ved plassering av barn uten innvandrerbakgrunn enn ved plassering av barn med innvandrerbakgrunn, og da spesielt førstegenerasjonsinnvandrere. Etterkommere som plasseres utenfor hjemmet, blir i større grad plasserte i beredskapshjem enn barn fra de to andre gruppene som plasseres, mens blant førstegenerasjonsinnvandrere dominerer bruk av både barne- og ungdomshjem samt bolig/hybel. Årsaken til dette kan knyttes opp mot de forskjellige alderssammensetningene i de tre gruppene, der bruk av type plasseringstiltak kan henge sammen med alder. Det kan også tenkes at det er vanskeligere å finne et egnet fosterhjem for barn med innvandrerbakgrunn. Det er, ifølge *Retningslinjer for fosterhjem* fra Barne- og likestillingsdepartementet, viktig at det rekrutteres forskjellige typer fosterhjem som gjør det mulig å ta hensyn til barnets spesielle behov. Ved valg av fosterhjem skal barnevernstjenesten ta hensyn til barnets religiøse, etniske, kulturelle og språklige bakgrunn. Fosterforeldre skal kunne gi barnet et trygt og godt hjem, samtidig som miljøet bør kunne ivareta og videreutvikle barnets identitet.⁵

Oslo - nær 30 prosent med minoritetsbakgrunn

Oslo har som kjent en større andel barn med minoritetsbakgrunn enn det vi finner i resten av landets kommuner. Nær en av fire av alle førstegenerasjonsinnvandrerbarn 0-22 år i Norge, bor i Oslo⁶. For gruppa etterkommere er andelen enda større, 45 prosent bor i hovedstaden. Med andre ord, nesten halvparten av Norges etterkommere bor i hovedstaden. Målt på en annen måte, er 71 prosent av alle barn og unge i Oslo uten innvandrerbakgrunn, mot 94 prosent i resten av landet. I Oslo er 10 prosent av alle barn førstegenerasjonsinnvandrere, og 20 prosent er etterkommere, mot henholdsvis 3 og 2 prosent i resten av landet. Barnevernstjenesten i Oslo står slik vi ser det overfor langt større utfordringer med hensyn til å etablere et godt flerkulturelt barnevernstilbud enn det resten av landets kommuner gjør⁷, hvor innslaget av barn med innvandrerbakgrunn som nevnt, er langt mindre.

Oftere plasserte i Oslo?

Tabell 2 viser at i forhold til barnebefolkningen 0-22 år, har Oslo relativt flere barn plasserte utenfor hjemmet enn gjennomsnittet for resten av landets kommuner. Ved utgangen av 2004 var det i Oslo 7,5 per 1 000 barn 0-22 år som var plasserte utenfor hjemmet, mot 6,8 per 1 000 barn i resten av landet. Men barn og unge med innvandrerbakgrunn, og vi snakker her om både førstegenerasjonsinnvandrerbarn og etterkommere, har en lavere plasseringsrate i Oslo enn i landet for øvrig. Førstegenerasjonsinnvandrerbarn både i Oslo og resten av landet, skiller seg klart ut ved at relativt mange barn og unge er

plasserte utenfor hjemmet. Etterkommere, som er født og oppvokst i Norge, plasseres langt sjeldnere av barnevernet, og plasseringsraten er spesielt lav i Oslo. Ved utgangen av 2004 var det i Oslo 3,6 av 1 000 barn 0-22 år av etterkommere som var plasserte utenfor hjemmet, mot 5 av 1 000 barn i resten av landet.

Dersom vi likevel velger å se gruppene førstegenerasjonsinnvandrerbarn og etterkommere samlet, blir svaret at barn med innvandrerbakgrunn i Oslo sjeldnere plasseres utenfor hjemmet

enn det barn og unge med norsk bakgrunn gjør. For resten av landet, utenom Oslo, er det motsatt. Her opplever barn og unge med minoritetsbakgrunn langt oftere enn barn med norsk bakgrunn, å bli plasserte utenfor hjemmet⁸.

Svikter ettervernet for innvandrerungdom i Oslo?

Av tabell 2 ser vi at ungdom med minoritetsbakgrunn i Oslo sjeldnere er plasserte etter fylte 18 år enn ungdom med norsk bakgrunn. Av ungdom i alderen 18-22 år uten innvandrerbakgrunn i Oslo var 7,1 per 1 000 plasserte av barnevernet. Tilsvarende tall for førstegenerasjonsinnvandrerungdom og etterkommere var henholdsvis 6,2 og 4,2 per 1 000 barn 18-22 år. Ser vi begge gruppene samlet, var plasseringsraten blant ungdom med minoritetsbakgrunn i nevnte aldersgruppe 5,6 per 1 000 barn. Dette er overraskende fordi i resten av landet er bildet motsatt. Her finner vi den fordelingen vi etter hvert er blitt så vant til, som innebærer en langt høyere plasseringsrate for førstegenerasjonsinnvandrerbarn enn for ungdom uten minoritetsbakgrunn og etterkommere født og oppvokst i Norge. I resten av landet, utenom Oslo, var plasseringsraten for ungdom uten minoritetsbakgrunn 4,0 per 1 000, 14,3 per 1 000 blant førstegenerasjonsinnvandrerungdom 18-22 år og 5,7 blant etterkommere. For de to gruppene av ungdom med innvandrerbakgrunn samlet, var plasseringsraten i nevnte aldersgruppe 13,2 per 1 000 18-22 år, som er vel tre ganger så høy som for ungdom uten innvandrerbakgrunn.

Ettervernsklienter med innvandrerbakgrunn i Oslo er altså sjeldnere plasserte enn i resten av landet. For unge i Oslo uten innvandrerbakgrunn gjelder det motsatte; her er plasseringsraten høyere i hovedstaden enn det vi finner i resten av landet.

Hvorfor denne store forskjellen i plasseringsrater mellom Oslo og resten av landet?

Et entydig svar er ikke lett å gi ut fra våre data, fordi vi ikke vet noe om behovet for plasseringer i de tre analysegruppene. Det vi vet er hvor mange som var plasserte utenfor hjemmet ved utgangen av 2004. Et viktig skille når det gjelder ettervernsklienter i barnevernet sammenlignet med andre barnevernsklienter, er at ungdommen sjøl må være enig i at et barnevernstiltak skal videreføres når man fyller 18 år. Interesseorganisasjonen for barnevernsbarn hadde utvidelsen av aldersgrensen som en viktig kampsak, og som brukergruppe bidro de sterkt til at aldersgrensen i barnevernloven i 1998 ble endret fra 20 til 23 år. Mange tidligere barnevernsbarn uttrykte den gang ønske om videre hjelp fra barnevernet. Overgangen fra en oppvekst i fosterhjem eller

Tabell 2. Barn og unge med plasseringstiltak per 31. desember, etter alder og innvandrerbakgrunn. Per 1 000 barn i ulike aldersgrupper. Oslo og Norge utenom Oslo. 2004

	Alle	Uten innvandrerbakgrunn	Førstegenerasjonsinnvandrerbarn	Etterkommere
Oslo				
Alle 0-22 år	7,5	7,9	11,6	3,6
0-12 år	4,8	5,5	5,4	2,5
13-17 år	16,6	15,9	30,9	8,8
18-22 år	6,7	7,1	6,2	4,2
Norge utenom Oslo				
Alle 0-22 år	6,8	6,4	15,3	5,0
0-12 år	5,1	5,1	6,4	3,4
13-17 år	12,8	12,0	29,3	14,1
18-22 år	4,7	4,0	14,3	5,7

¹ Totalt 9 334 barn og unge bodde i en av barnevernets plasseringstiltak, der 97 har ufullstendig fødselsnummer og dermed ukjent bakgrunn. Totalt var 9 237 barn i de tre analysegruppene plasserte per 31.12.04.

² Det er bestemt at barnevernstjenesten skal overta ansvaret fra UDI når det gjelder mindreårige flyktninger som kommer til Norge, men det er per dags dato ikke avgjort når dette skal skje.

³ Barne- og ungdomshjem er det som i barnevernsstatistikken går under betegnelsen barnevernsinstitusjoner, og omhandler barn og unge som bor i barnehjem, ungdomshjem, kombinerte barne- og ungdomshjem og akutt- og utredningsinstitusjoner.

⁴ Både fosterhjem og beredskapshjem er familier som tar i mot barn som skal bo i familien. Forskjellen mellom disse to plasseringstiltakene er at et beredskapshjem i utgangspunktet skal ta i mot barn for kortere perioder, som regel ved akutte situasjoner eller frivillige plasseringer. I noen tilfeller blir tiden i beredskapshjem brukt til å finne plass i fosterhjem eller institusjon, mens for noen barn er det aktuelt å komme hjem igjen etter oppholdet.

⁵ En kartleggingsundersøkelse fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) viser at det ved utgangen av januar 2006 var 81 barn som manglet fosterhjem. Om noen av disse hadde innvandrerbakgrunn og ev. hvor mange, er uvisst. (<http://www.bufetat.no/?module=Articles;action=Article.publicOpen;ID=2603>)

⁶ Av 132 786 barn og unge i Oslo under 23 år per 1.1.2005, er 93 818 (71 prosent) uten innvandrerbakgrunn, 13 023 (10 prosent) er førstegenerasjonsinnvandrere, og 25 945 (20 prosent) er etterkommere av innvandrere.

⁷ Rapporten «Innvandrerbarn i barnevernet 2004» viste at både blant førstegenerasjonsinnvandrerbarn og etterkommere i Norge var det barn fra over 160 ulike land. I Oslo vil langt flere nasjonaliteter være representert enn i mindre kommuner som knapt har en innvandrerbefolkning.

⁸ Utenom Oslo er plasseringsraten for barn og unge med norsk bakgrunn 6,0 per 1 000 barn 0-22 år, mot 10,9 per 1 000 barn i de to gruppene av barn med innvandrerbakgrunn, samlet.

⁹ Lov om barneverntjenester § 4-15 fjerde ledd sier følgende: I god tid før barnet fyller 18 år, skal barneverntjenesten i samarbeid med barnet vurdere om plasseringen skal opprettholdes eller om barnet skal motta andre hjelpetiltak etter fylte 18 år. Deresom barnet samtykker skal barneverntjenesten utarbeide en plan for framtidige tiltak. Planen kan endres.

¹⁰ http://odin.dep.no/filarkiv/276515/Tildelingsbrev_Bufdir.pdf

Referanser

Allertsen, Linda og Trygve Kalve (2006): *Innvandrerbarn i barnevernet 2004*, Statistisk sentralbyrå.

Barne- og likestillingsdepartementet (2004): *Retningslinjer for fosterhjem*, av 15. juli 2004 til lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 nr. 100. (<http://odin.dep.no/bld/norsk/tema/barnevern/004021-990086/dok-bn.html>).

Bufetat.no: <http://www.bufetat.no/?module=Articles;action=Article.publicOpen;ID=2603>.

Lov om barneverntjenester (Barnevernloven) av 17. juni 1992 nr 100, Cappelen akademisk forlag, Lovdata.

NOU (2000:12): *Barnevernet i Norge, Tilstandsvurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer*.

Odin.dep.no: http://odin.dep.no/filarkiv/276515/Tildelingsbrev_Bufdir.pdf

St.meld.nr 40 (2001-2002): *Om barne- og ungdoms-vernet*, Barne- og familiedepartementet.

institusjon til å flytte ut og måtte klare alt selv uten noen støtte fra familie, ble karakterisert som spesiell vanskelig. Kanskje sier ungdom med minoritetsbakgrunn oftere nei til videre «innblanding» fra barnevernets side enn det ungdom uten innvandrerbakgrunn gjør? En annen forklaring kan være at ungdom med minoritetsbakgrunn, hvis de ikke selv står hardt på for å få videreført tiltakene, lett vil bli nedprioritert hvis det kommer til innsparinger i barnevernet i Oslo. Institusjonsplasser som langt oftere brukes som tiltak til nettopp førstegenerasjonsinnvandrere, er som kjent spesielt dyre tiltak sammenlignet med andre barnevernstiltak. Frivillige ettervernstiltak står dessuten ofte ubeskyttet når det handler om å spare penger, sjøl om loven nå er blitt endret⁹. En sentral målsetning både på landsbasis og i Oslo, er nettopp å erstatte dyre institusjonsplasser med fosterhjem eller hjemmebaserte tiltak¹⁰. Bruken av intensive hjemmebaserte tiltak som MST (multisystemisk terapi) forutsetter imidlertid at det både finnes vilje og ressurser i ungdommens familie/nærmiljø til å gå inn i denne type behandlingsopplegg. Hybel/bolig, som også oftere brukes til førstegenerasjonsinnvandrerungdom, er tiltak som lettere lar seg videreføre utenfor barnevernstjenesten ved at sosialkontoret kommer inn og bidrar med økonomisk hjelp til ungdommen.

Undersøkelsen viser at førstegenerasjonsinnvandrere langt oftere opplever å bli plasserte av barnevernet enn det andre barn og unge gjør. Hvorfor førstegenerasjonsinnvandrerungdom over 18 år fra Oslo langt sjeldnere er plasserte enn førstegenerasjonsinnvandrerungdom i resten av norske kommuner, er imidlertid vanskelig å gi et eksakt svar på. Plasseringsraten blant de eldste førstegenerasjonsungdommene fra Oslo er overraskende lav og under halvparten av den vi finner for gruppa i resten av landets kommuner. Spørsmålet som reises og fortsatt står ubesvart, er om barnevernstjenesten i Oslo har svikket i ettervernet av disse ungdommene, eller om Oslo har et annet fokus på ettervern enn det barnevernet utenfor hovedstaden har.